

10.01.2022

Asia/24

§ 24

Valtuutettu Tuomas Rantasen toivomusponsi varhaisnuorille suunnattavan jalkautuvan työn uusien toimintamallien kehittämisestä

HEL 2021-006152 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tuomas Rantasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 19.5.2021 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 19.5.2021 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitetta lasten ja nuorten monialaisesta matalan kynnyksen hyvinvointityöstä ja mielenterveyspalveluista kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Tuomas Rantasen ehdottaman ponnien: "Valtuusto edellyttää, että sote-toimiala ja nuorisopalvelut selvittävät mahdollisuudet yhteistyölle erityisesti varhaisnuorille suunnattavan jalkautuvan työn uusien toimintamallien kehittämiseksi. Samalla tulee selvittää myös yhteistyön mahdollisuuksia järjestöjen kanssa."

Sosiaali- ja terveystoimialan ja nuorisopalvelujen yhteistyötä on tiivistetty ja kehitetty viime vuosina. Monialaisen liikkuvan etsivän työn pilotointi on käynnissä Itä-Helsingissä. Työssä tavoitetaan erityisen haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja nuoria. Kaupungin toimijat tekevät yh-

teistyötä mm. koulujen, poliisin, järjestötoimijoiden, huoltajien sekä alueella asuvien ja toimivien muiden aikuisten kanssa. Yhteistyön malli on mahdollista ottaa käyttöön myös muilla alueilla huolestuttaviin tilanteisiin ja ilmiöihin puuttumiseksi.

Parhaillaan kehitetään kaupunkitasoista lasten ja nuorten palvelujen yhteistyörakennetta. Tarkoitus on, että monialaisen yhteistyön keinoin voidaan nopeasti puuttua lapsiin ja nuoriin liittyviin ilmiöihin ja haasteisiin. Yhteistyöhön suunnitellaan kutsuttavaksi mm. järjestöjä ja viranomaisia myös kuntarajat ylittäen ja mahdollisesti laajemminkin. Samalla selvitetään, voiko jalkautuvan nuorisotyön alueellisina tukikohtina hyödyntää yhteistyötä kaupungin omien järjestötoimien asukastalojen kanssa.

Toivomusponnen johdosta on saatu sosiaali- ja terveystieteiden sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 09.11.2021 § 266

HEL 2021-006152 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Tuomas Rantasen toivomusponnosta koskien yhteistyötä erityisesti varhaisnuorille suunnattavan jalkautuvan työn uusien toimintamallien kehittämiseksi:

”Toivomusponnossa edellytetään, että sosiaali- ja terveystoimiala sekä nuorisopalvelut selvittävät mahdollisuudet yhteistyölle erityisesti varhaisnuorille suunnattavan jalkautuvan työn uusien toimintamallien kehittämiseksi. Lisäksi esitetään, että sosiaali- ja terveystoimialan sekä nuorisopalveluiden tulee selvittää yhteistyön mahdollisuuksia järjestöjen kanssa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala on aloittanut yhteistyön kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa monialaisen matalan kynnyksen palvelun luomiseksi. Työn suunnittelu alkoi vuoden 2021 alussa ja monialainen lasten ja nuorten etsivän työn projekti käynnistyi maaliskuussa 2021 Itä-Helsingin alueella. Projektin tavoitteena on pilotoida ja luoda Helsinkiin pysyvä monialainen ja liikkuva etsivän työn malli, joka on laajennettavissa Helsingin kaupungin neljälle alueelle huomioiden myös ruotsinkielinen väestö. Projektille on rahoitus vuoden 2021 loppuun asti.

Monialainen lasten ja nuorten etsivä työ on liikkuvaa eri toimialojen ammattilaisten välistä yhteistyötä, jonka tarkoituksena on antaa tukea sekä palveluohjausta lapsille, nuorille sekä heidän perheilleen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Lasten ja nuorten etsivässä työssä on keskeistä se, että sosiaali- ja terveystoimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan työntekijät jalkautuvat työparina niille alueille, joilla on verkostoissa havaittua huolta aiheuttavaa ryhmäytymistä sekä käytöksellään oireilevia lapsia.

Tarvittaessa monialainen lasten ja nuorten etsivä työ voi pyytää työskentelyyn mukaan myös muiden alojen edustajia, kuten ennalta estävää poliisia. Monialaisen lasten ja nuorten etsivän nuorisotyön tekemän verkostoyhteistyön tärkeimmät toimijat ovat Aseman lapset ry, sosiaali- ja terveystoimialan alainen Etsivä lähityö, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan alainen etsivä nuorisotyö Stadin jalkautajat sekä Nuorisotyö raitilla, joka on Vantaan, Helsingin ja Espoon nuorisopalveluiden yhteinen hanke. Syksyn 2021 aikana on tarkoituksena korostaa lapsiperheiden palveluiden ja koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveystoimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteistyössä toteutettavan monialaisen matalan kynnyksen palvelun terveys- ja hyvinvointivaikutukset kohdistuvat haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin, joilla on havaittu olevan huolta aiheuttavaa käytöstä tai toimintaa. Monialaisella matalan kynnyksen palvelulla voidaan vaikuttaa myös lapsi- ja nuorisoryhmien riskikäyttäytymiseen. Palveluohjauksen avulla lapsia ja nuoria saadaan ohjattua tuen tarpeiden mukaisesti palveluihin oikea-aikaisesti. Lisäksi monialaisella yhteistyöllä parannetaan tiedonkulkua palvelujen välillä sekä lisätään ammatillista yhteistyötä haavoittuvassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden hyväksi.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi
Jonna Vanhanen, lastensuojelun sosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 43809
jonna.vanhanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 09.11.2021 § 174

HEL 2021-006152 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että toivomusponnassa esitetty asia on tärkeä ja ajankohtainen erityisesti koronapandemiasta toimimisen edistämiseksi.

Jalkautuva nuorisotyö on merkittävä nuorisotyön muoto, jota nuorisopalveluissa tehdään niin keskitetysti (Stadin jalkautajat, Nuorisotyö raitteilla) kuin alueellisista nuorisotyöyksiköistä käsin ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi erityisinä juhla- ja tapahtumapäivinä toteutetaan eri toimijoiden kanssa nuorten keskuuteen jalkautuvia operaatioita.

Nuorisopalveluissa jalkautuvalla nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten suosiin vapaa-ajan paikkoihin, kuten kaduille, puistoihin, ostoskeskukseen, metroasemille ja tapahtumiin jalkatumista ja silloin kuin nuoret siellä ovat. Näin mahdollistetaan keskustelutukea ja ohjausta matalalla kynnyksellä nuorten omissa paikoissa sekä voidaan tehdä havaintoja

eri nuorista alueilla. Nuorisopalvelut on suunnattu pääosin 12-vuotiaiden ikäryhmästä ylöspäin, mutta silloin kun jalkautuvassa nuorisotyössä kohdataan huolta herättäviä varhaisnuoria, ei heitä jätetä huomiotta, vaan tarvittaessa puututaan, selvitetään tilannetta ja ilmoitetaan huolesta edelleen tarvittaville tahoille.

Nuorisopalvelukokonaisuus on viime vuosina tiivistänyt ja kehittänyt entisestään yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan, erityisesti lastensuojelun kanssa. Nuorisotyön alueiden ja lastensuojelun työntekijöiden välille valmistellaan parhaillaan entistä toimivampia kanavia viestinnän lisäämiseksi niin palveluista kuin alueiden nuorten asioista sekä kehitetään työtapoja alueellisen yhteistyön tehostamiseksi. Näin voidaan parantaa esimerkiksi sitä, miten jalkautuvassa tai muussa nuorisotyössä kohdattu nuori voidaan saada tarvittaessa nopeasti oikean sosiaalityön palveluiden piiriin tai vastaavasti löytää sosiaalityössä kohdatulle nuorelle sopivia vapaa-ajan palveluita, tekemistä ja vertaisyhteisöjä. Samalla tulisi selvittää voisiko jalkautuvan nuorisotyön alueellisena tukikohtina hyödyntää yhteistyötä kaupungin omien ja järjestöväestöjen asukastalojen kanssa.

Parhaillaan on myös menossa kaupunkitasoinen lasten ja nuorten palveluiden yhteistyörakenteen kehittäminen. Rakenteen tehtävä on koota lasten ja nuorten palveluiden alueelliset esihenkilöt eri toimialoilta yhteen seuraamaan ja keskustelemaan alueellisista ilmiöistä sekä johtaa ja ohjata yhteisten monialaisten toimintamallien toteutumista. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin kaupungin eri osa-alueiden ilmiöihin puuttumisen monialaisella yhteistyöllä. Samalla valmistelussa on esitys monialaisista ns. ketteristä työryhmistä, jotka jalkautuvat ja tarttuvat nopeasti alueella nouseviin lapsiin ja nuoriin liittyviin ilmiöihin ja haasteisiin. Näiden ryhmän kokoamisesta olisi tarkoitus sopia em. alueellisessa yhteistyörakenteessa, mutta myös nopeasti tarpeen mukaan kenen tahansa yhteistyötahon koollekutsumana. Yhteistyöhön voi kutsua ulkopuolisia toimijoita, kuten järjestöjä tai muita viranomaistahoja ja yhteistyökumppaneita. Ilmiöt saattavat olla myös kuntarajat ylittäviä ja voivat vaatia laajempaakin yhteistyötä.

Nuorisopalvelukokonaisuus on myös aloittanut vuonna 2021 sosiaali- ja terveystoimialan kanssa yhteisjalkautumisen kokeilun itäisessä Helsingissä. Kokeilun tavoitteena on saada Helsinkiin pysyvä monialainen työtapana, joka voidaan kutsua tarvittaessa alueille akuutisti myös virka-aikojen ulkopuolella, ilta-aikaan ja viikonloppuisin. Soten ja nuorisopalveluiden yhteisjalkautumista voidaan toivottavasti laajentaa osana kaupunkistrategian mukaisia koronasta palautumisen toimia. Kokeilussa nuorisopalveluiden jalkautajat sekä lastensuojelun sosiaaliohjaaja jalkautuvat yhdessä niille alueille, joissa on havaittu lapsiin ja nuoriin liittyviä huolestuttavia ilmiöitä. Työllä tavoitellaan erityisen haavoittuvassa

asemassa olevia lapsia ja nuoria ja tehdään monialaisesti toimenpiteitä huolestuttaviin tilanteisiin ja ilmiöihin puuttumiseksi. Mallissa tehdään kaupungin toimijoiden lisäksi yhteistyötä tarvittavien muiden toimijoiden kanssa, kuten alueen koulujen, poliisin ja järjestötoimijoiden kanssa sekä huoltajien ja alueilla asuvien ja toimivien muiden aikuisten kanssa. Nuorisopalvelukokonaisuuden kokemuksen mukaan kokeilu on ollut onnistunut ja sen toivotaan jatkuvan ja laajentuvan myös tulevaisuudessa.

Vuoden 2018 lopussa nuorisopalvelut selvitti 10–12-vuotiaiden varhaisnuorten tilannetta Helsingissä (Peltola 2018). Selvityksessä nousi erityisesti kaksi varhaisnuorten ryhmää, joilla oli palvelutarpeita: aggressiivisesti käyttäytyvät (erityisesti pojat) sekä vetäytyvät (mm. yksinäiset, kotiin jäävät) varhaisnuoret. Keskeisenä palveluvajeena tässä ikäryhmässä todettiin iltapäivätoiminnan ja avoimien pelaamiseen ja leikkimiseen tarkoitettujen tilojen puute. Varhaisnuorten todettiin olevan väliinputoajaryhmä, joka oli liian vanha iltapäiväkerhoon mutta liian nuori nuorisotalolle. Tähän varhaisnuorten toiminnan tarpeeseen vastaa osaltaan juuri pilotoitu harrastamisen Suomen malli Helsingissä, jonka tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Koronaepidemian alkaessa ja nuorisotalojen sulkeuduttua nuorisopalvelukokonaisuudessa koulutettiin henkilöstöä ja suunnattiin työpanosta merkittävästi jalkautuvaan nuorisotyöhön laajasti kaupungin eri asuinalueille. Tätä jalkautumista on osin jatkettu myös toimintojen avauduttua alueilla ilmeiden tarpeiden pohjalta, mutta valitettavasti tätä rajoittaa nuorisopalvelukokonaisuuden niukka henkilöstön määrä, joka on sidottu suurilta osin alueiden nuorisotalojen toiminnan turvaamiseen. Edelleen kuitenkin nuorisotaloilta jalkaudutaan matalla kynnyksellä, jos työntekijät kuulevat, että alueella on jokin paikallinen erityisilmiö käynnissä.

Seuraavassa kaupunkistrategiassa vuosille 2021–2025 jalkautuvan nuorisotyön vahvistaminen on nostettu yhdeksi painopisteeksi. Epäselvää on vielä, minkälaisen rahoituksen kaupunki tulee tähän osoittamaan, joka määrittää myös paljon kehittämisen suuntaa. Omalta osaltaan nuorisopalvelukokonaisuus panostaa edellä mainittuihin yhteistyön malleihin sekä parantaa edelleen jalkautuvan nuorisotyön organisoitumista kaupungissa.

Käsittely

09.11.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Shawn Huff: Viidennen kappaleen loppuun lisätään lause:

10.01.2022

Asia/24

”Samalla tulisi selvittää voisiko jalkautuvan nuorisotyön alueellisena tukikohtina hyödyntää yhteistyötä kaupungin omien ja järjestöväetoisten asukastalojen kanssa.”

Kannattaja: Tuomas Tuomi-Nikula

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Shawn Huffin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi